

Tillæg til »Vore Kirkegaarde« Bind 14 Nr. 7

FORENINGEN FOR KIRKEGAARDSKULTUR

Nye Medlemmer.

Afdeling A.

197 Seem Menighedsraad.

Afdeling C.

- 730 Kirkeværgen for Skelskør Kirke, Skelskør.
731 Hr. Havearkitekt Niels Sandberg, Skovgaard, Frederikshøj, Vejle.
732 Kontorchef Marc. Kalckar, Pilealle 2, Kbh. F.
733 Hr. Stenhuggermester Gunnar Hansen, Kerteminde.
734 Hr. Stenhuggermester Holger Handberg, Bregentvedvej, Haslev.
735 Hr. Stenhuggermester Viggo Nielsen, Nørregade 98, Køge.
736 Hr. Stenhuggermester Chr. Petersen, Skovvej 27, Korsør.
737 Kirkeværgen i Allingaabro.
738 Hr. Kirkevæрге H. Jørgensen, »Birkely«, Nr. Aaby.

FRA DANSKE KIRKEGAARDE

31/5 (Jyll.øposten): De frostdræbte Træer fjernes paa Løgstør Kgd.

4/6 (Fyns Soc.øDem.): Udv. af Langaa Kgd. er nu tilendebragt. Planeringen er udført af Entreprenør **Madsen** i Hesselager.

5/6 (Ebeltoft Folketid.): Udv. af Ebeltoft Kgd., der forestaas af Havearkitekt **Emil Bøttiger**, er snart færdig; den udføres af langvarigt Arbejdsløse.

7/6 (Fædrelandet): Gravskænderi paa Sundby Kgd. Nationalsocialistiske HagekorsKransebaand fjernet fra en Grav.

7/6 (Fyns Venstrebl.): Ved Faaborg Kirke indvies i Dag en Urnehave (Inspektør **J. Gravesen**).

9/6 (Holbæk Amts Venstrebl.): Der er sluttet Kontrakt med Entreprenør **Johns. Carlsson** om Holbæk Kgd.s Udvidelse (17,000 Kr.). (Havearkitekt **Emil Bøttiger**).

9/6 (Samso Folketid.): Havebrugsk. **Max Clausen** har udarbejdet Forslag til Udv. af Besser Kgd. med ca. 3500 Kvadratmeter.

12/6 (Demokraten): Stadsg. **Sandberg** foreslaar opført en Materialgaard ved Aarhus Vestre Kgd.s Planteskole (Kr. 12,500).

16/6 (Berl. Tid.): Forglemmer dem ej (Soldatergravene).

17/6 (Fyns Tid.): Mindesten for Faldne fra 9. April afsløret i Gummerup.

17/6 (Vejle Amts Avis): Der er udarbejdet Planer for en ny Kgd. i Mølholm ved Vejle (Havearkitekt **Niels Sandberg**).

23/6 (Berl. Aften): Mindesten rejst i Arnum for den sidste Veteran.

24/6 (Socialdem.): Vinterskader, som først oprettes om 50 Aar.

27/6 (Fyns Soc.øDem.): Kgd. i Otterup udvides.

29/6 (Vestkysten): Jernved Kgd. er for lille.

1/7 (Kolding Avis): Haveark. **Volmer Rud. Nielsen** er udn. til Kirkegaardsgartner i Horsens.

2/7 (Aalborg Amtstid.): Man har set paa Jord til Udv. af Arden Kgd.

2/7 (Kbh. Amts Avis): Paa Mariebjerg Kgd. i Genstøfte indrettes nu en ny Urnehave (10,772 Kr.), — desuden Kloakering (6500 Kr.) og et nyt Opholdsrum (9000 Kr.).

7/7 (Herning Avis): Paa Herning gl. Kgd. er der indrettet et Mindeanlæg, hvor den gl. Kirke har ligget (Inspektør **Rud. Rasmussen**).

7/7 (Venstrebl.): Udv. af Kolding Kgd. har kostet 115,000 Kr. (Havearkitekt **J. P. Andersen**; se »V. K.« S. 2—4).

9/7 (Æro Folkebl.): Udv. af Tranderup Kgd. er bevilget.

9/7 (Berl. Aften): Rester af Garnisons Kgd. fundet ved Udgr. i Bredgade (Kbh.).

21/7 (Nordsjæll. Soc.øDem.): Oppesundby Kgd. staar foran en Udvidelse.

21/7 (Aarhus Stiftstid.): Det store Kalkmaleri i Nordre Kgd. i Aarhus færdigt (Maleren **Harald Borre**).

22/7 (Socialdem.): Der sættes Mur om Bispebjerg Kgd.

22/7 (Fr.øborg Amts Avis): Graver **Sørensen** i Nyhuse har ombygget Stendiget om Kgd.

23/7 (Loll.øposten): Lærer **Fr. Hansen** regulerer Kappel Kgd.

25/7 (Rosk. Tid.): Alleen paa den ny Kgd. i Roskilde.

30/7 (Fyns Tid.): Holstenshus Gods anlægger Gravlund ind mod Diernæs Kgd. (Inspektør **J. Gravesen**).

30/7 (Kristel. Dagbl.): Pastoralseminariet og Kirkegaardene.

31/7 (Vestkysten): Udv. af Vejrup Kgd.

1/8 (Rosk. Avis): Paa den gl. Kgd. (i Flensborg).

1/8 (Fyns Stiftstid.): Kolumbarium i Kirkegaardsmuren (i Aalborg).

1/8 (Holstebro Dagbl.): Asp Kgd. er i Sommer blevet reguleret.

4/8 (Holbæk Amtstid.): Asnæs Kgd. reguleres i Forb. m. Udv. af Vejen forbi Kgd. (Havearkitekt **Johannes Tholle**).

7/8 (Loll.-posten): Der er foretaget store Reguleringer paa Nysted Kgd.

9/8 (Berl. Tid.): Kirkegaards-Uglen.

15/8 (Fr.-borg Amtstid.): Kriegermindet i Hørsholm er nu istandsat (Anlægsgartner Hannibal Hansen).

15/8 (Hejmdal): Udv. af Aabenraa Kgd. er paa begyndt.

15/8 (Vendsyss. Tid.): Vraa Mhstr. anlægger Urnehave (118 Pladser).

15/8 (Sorø Amtstid.): Sorø Kgd.

17/8 (Horsens Soc.-Dem.): Der stjæles fra Byens Kgd. (Horsens).

18/8 (Sorø Amts Dagbl.): Rejsegilde paa Kapellet paa St. Mikkel's Kgd. i Slagelse (Ark. Adler Nissen).

18/8 (Horsens Avis): Havebrugsk. V. Rud. Nielsen er tiltraadt i sin Stilling som Kirkegaardsgartner i Horsens.

19/8 (Sorø Amtstid.): Kransehejsning paa det ny Kapel i Slagelse (Arkitekt Adler Nissen).

21/8 (Rosk. Soc.-Dem.): Kommunalt Tilskud til Kgd. i Roskilde.

21/8 (Ringkøbing Amts Dagbl.): Fisker-Mindeparken i Harboøre (Billedhugger Thorv. Westergaard).

22/8 (Skive Avis): Gravfund paa Roslev Kgd.

22/8 (Aarhus Amtstid.): Udv. af Malling Kgd. godkendt (Ark. Ali Rasmussen).

25/8 (Ringsted Folketid.): Haslev Kgd. skal udvides.

26/8 (Aarhus Amtstid.): Dallerup Kgd. er bleven reguleret.

28/8 (Sydsjæll. Venstrebl.): Kirkegaardsinspektorerne har holdt Møde i Kolding.

29/8 (Jydske Tid.): Sønderborg ny Kgd. præsenteres for Menighedsraad, Byraad og Presse (Haveark. Johannes Tholle).

2/9 (Silkeborg Soc.-Dem.): Det nye Kapelkrematorium indviet i Dag (Arkitekt Knud Sørensen).

4/9 (Vestkysten): Føvling Kgd.

4/9 (Randers Amts Avis): Vedtægten for Urnehaven i Randers er godkendt.

6/9 (Nationalt.): Den eneste Kirke i Kbhvn., hvor der endnu finder Begr. Sted. (Christianskirken).

FRA SVENSKKE KIRKEGAARDE

25/7 (Vestmanl. tidning): Kolerakyrkogårdarna i Vestenfors.

FRA TIDSSKRIFTERNE

Arkitekten Ugehefte Nr. 31: Wiborg Stads begravelseskapel i Finland.

Gartner-Tidende Nr. 30: Skadedyr paa Kirkegaardsplanter.

Landsbygraveren Nr. 6: Lidt om Vedligeholdelse af Gravsteder. Osted Kirke og Kirkegaard. — Nr. 7: En Gravers Lordag. En ejendommelig Gravsten. Osted Kirke og Kirkegaard. Anordning angaaende Kirkegaarde.

Menighedsraadens Blad Nr. 6: Hvorfor ikke kommunale Kirkegaarde? NB. Skønt Redaktionen i denne Rubrik af »V. K.« kun plejer at referere, hvad Tidsskrifterne indeholder af Stof om Kgd., kan vi for denne Artikels Vedkommende ikke undlade at gøre opmærksom paa, at den vedrørende vor Forening indeholder en Række positivt urigtige Oplysninger, lige fra Aarstallet for Foreningens Start til Meddelelsen om paastaet Samarbejde med andre Organisationer m. m. — Redaktionen.

Præsteforeningens Blad Nr. 28: Vogn til Præsten (bl. a. til Begravelser).

Ignis Nr. 6: Något om arbetet vid Sveriges nordligsta krematorium. Varför måsta vi ha et eget krematorium i vår ort? Ny mottagningshall i Falu krematorium. Vad er eldbegängelse? Utlandet. Malmö krematorium 10 år. — Nr. 7: Kyrka och eldbegängelsen. Monument på Urnkullen på Galärvarbs kyrkogården. Svenska eldbeg. för. 60-års Jubileum. Forslag til Kolumbarium i Bodens kyrka. Karls hamns krematorium 5 år. — Nr. 8: Störande med kransnedläggning under jordfästningsceremoni. Bör kisten sänkes i ljus eller mörker? Frågan om värdig orgel för ett krematorium. Urnlunden i Huddinge. Mönstergården, kyrkogårdens och urnlundens rådgivare. Svenska eldbegängelsefö. Åtgärdar för eldbegängelse av under krig stupade nu slutförde. Säragna gravstenar.

Viola Nr. 32: Föreningen Sveriges kyrkogårdsföreståndares årsmöte i Stockholm.

Der Friedhof Nr. 6: Über Holzgrabmale. Der Einsatz ausländischer Arbeitskräfte auf deutscher Friedhöfen. — Nr. 7: Das Grabfeld als Gestaltungsaufgabe auf groszstädtischen Friedhöfen. Die Landschaft und ihre Gesetze. Der Einsatz ausländischer Arbeitskräften. Ehrenfriedhof im Osten. Der Friedhof von Simperopol.

BOGANMELDELSER

Christian Elling: Den romantiske Have. 8°, 160 S. Gyldendalske Forlag. København 1942.

I en Tid, hvor Romantiken er vaagnet op i Havekunsten og udfylder sin Mission som Kontrast til den nøgterne moderne Arkitektur, er det ikke mindst interessant at møde Professor Ellings fortrinlige Bog

om et af Havekunstens interessanteste Afsnit: Steningshaven, den engelske Have eller den romantiske Have, der navnlig prægede Havekunsten i Perioden ca. 1780 til 1830, og af hvilken man stadig kan finde Repræsentanter og bl. a. i »Stenhøjene« finder kedelige Efternolere. Elling røber et indgaaende Kendskab til Emnet, — ikke blot litterært, men tilvejebragt ved Selvsyn, og hans Evne til at analysere og trænge helt bagved Sagen og finde Motiverne er stor. Vore Læsere vil det ikke mindst interessere at læse hans Linjer om Monumenterne i Jægerspris eller om de andre Mindestene og Gravmæler som Motiver i den romantiske Have. Professoren fortjener Tak, fordi han paa saa smuk en Maade har skildret denne Havestil, og Forlaget fortjener Ros, fordi det har udsendt Bogen i saa smukt et Udstyr, — og Bogen fortjener mange, mange Læsere. — At det romantiske Motiv ogsaa fandt Vej til Kirkegaardene, ved vi bl. a. fra Jens Bangs Forslag til Kbh. Assistens Kirkegaard, samt fra Ærøskøbing Kirkegaard, hvor Anlægget endnu ligesaa saadan (jævnf. »V. K.« XIII Fig. 103).

Harald Hindhamar og Christian Gierløff: Landskap og kultur i Norge. 80, 176 S. Norsk Gyldendal. Oslo 1942.

De to Forfattere behandler Spørgsmaalet om Landskabets Pleje for Folkesundhedens Skyld, og skønt i en noget springende Tankegang faar de det meste med af, hvad der kan siges herom med norske Forhold for Øje. De citerer Norske og ikke-Norske, citerer Folkeviser, gamle Lægebogsforfattere, Ludvig Holberg, Francis Bacon, Henrik Wergeland og mange flere hedengangne. De paaviser paa udmærket Maade bl. a. Oslos Undladelsessynder paa Omraadet, som Bogen beskæftiger sig med, og fremhæver stærkt Landskabets Betydning for Mennesket. De har medtaget et lille Afsnit om De Dødes Have, som i Norsk ofte ogsaa benævnes Gravlund. Bogen er skrevet i et let læseligt Sprog og anbefales til alle, — navnlig hvem der er interesseret i Naturfredning.

Ribe Forskønnelseskomité gennem 100 Aar (1842-12. Maj 1942). Udg. af Ribe Forskønnelseskomité 1942. 80, 52 S. Ribe 1942.

I denne lille Bog redegøres for Ribes Forskønnelseskomites Arbejde i 100 Aar, — og det ses, at det navnlig har været Plantagen, man har viet sine Kræfter. Handlungartner Andr. Lorentzen er den nuværende Formand. — Jeg tror, at Komiteen og dens Formand godt kunde interessere sig ogsaa for andet i den ellers saa smukke By; mon den ikke kunde hjælpe Kirkegaardsudvalget til en Løsning med den gamle Kirkegaard, — bl. a. dens Indhegning?

Arbejds- og Socialministeriet. Beskæftigelsescentralen. Beretning for Aaret 1941. 80, 168 S. I Kommission hos Gads Forlag. Kr. 2,00.

Meget fornuftigt har Centralen udsendt en Redegørelse for det i Aarets Løb udførte Arbejde, og denne er illustreret med en Del Billeder af hvilke Rensningsanlægene til Ferskvand er flest. Man meddeler, at der er godkendt 123 Arbejder med Anlæg af Parker og Sportspladser og 129 Jordarbejder, til hvilken Kategori bl. a. Kirkegaardene henregnes. Men hvormange Kirkegaarde, der er godkendt og hvormange eller hvilke, der er i Arbejde eller udført, meddeles der intet om. Beretningen er meget summarisk og interesserer formentlig i første Række Politikere, Socialøkonomer m. fl.

Haandbog for Bygningsindustrien. 10. Aarg. 1942. 40, 816 S.

Denne nye Haandbog har faaet Forord af Professor Anker Engelund; i en Krisetid, hvor Erstatningsmaterialer og Restriktioner raader overalt, er det meget værdifuldt at have Oplysningerne samlet i en Haandbog af denne Art.

P. H. Bernholm: Antvorskov. 40, 148 S. Schönbergske Forlag, Kbh. 1942.

En Studie som denne, der genfremkalder Historien om et Omraade, der i den Grad er bleven forsoemt og misrøgtet, har i høj Grad Interesse, og Antvorskov-Navnet rummer dog noget baade af Klosters tid og Kongeborg, inden Godset blev slagtet og Herligheden gik i Ruiner. Forfatteren har forstaaet at finde Kilderne og at øse deraf, saa andre med Glæde læser Beretningen.

Johan Henrik Wanscher: Arvelighedsordbog. Udg. af A. Hansens Frøhandel. 80, 132 S. I Kommission hos Gads Forlag. Kbh. 1942.

A. Hansens Frøhandel fortjener Tak, fordi den har bekostet Udgivelsen af denne nyttige lille Haandbog; Arveligheds læren er et Omraade, der i høj Grad er i Udvikling, og man faar gennem Magister Wanschers Fremstilling et levende Indtryk af, hvad det drejer sig om.

Dansk Tidsskrift-Index, 27. Aarg. 1941. Kbh. 1942. Nyt nord. Forlag. 80 436 S.

Det er altid med Interesse, at man tager denne Aarbog i Haanden, — og altid vil man kunne finde noget, man ikke før vidste noget om. Vi bemærker ogsaa, at man under Klassen Kirkegaardsanlæg henviser til Gruppen Begravelsesvæsen, men at Stiftsfuldmægtig Jørgens Artikel ikke desto mindre er sat under Kirkegaardsanlæg; vi vilde mene, at den rettere hørte hjemme under Begravelsesvæsen.

Nordiske Gude- og Kæmpesagn ved Ingvard Nielsen, 80, 140 S., illustreret ved A. Muchitsch, Gyldendal, Kbh. 1942.

Ganske jævnt og ligefremt genfortæller Overlæreren de gamle Sagn om den nordiske Gudeverden,

saa det er forstaeligt for store Børn og unge Mennesker; det er ikke et videnskabeligt Arbejde, og der er ikke givet nogen Fortolkning eller forsøgt Samhörighed med nutidig Tankegang eller andre Myter og Religioner, hvilket nok vilde have gjort Bogen mere interessant i andre Kredse. Illustrationerne er ret sparsomme, men træffende. — I en ond Tid, hvor vi alle dyrker tilbunds for at finde Styrke og Næring, har de nordiske Gudesagn deres Betydning, og Overlæreren fortjener Tak, fordi han har gjort dem levende.

Vort nordiske Modersmål, ved Dansk Forening til nordisk Sprogbrøgt, 8°, 58 S., Gyldendal 1942.

I sine prisværdige Bestræbelser for dels at danne Front imod Importen af Fremmedord, der i de senere Aar ganske naturligt har været alt for stort, dels at formidle Dansk med de andre nordiske Sprog har den nystiftede Forening udgivet denne første Pjece, i hvilken der findes meget sundt og nyttigt. Det bør haabes, at Foreningens Arbejde maa faa godt Resultat — opadtil ved at skaffe en Retskrivningsform et nordisk Præg, udadtil ved at faa Sprogrogten populariseret.

Nordens forenede Stater ved K. Petander, W. Kleen og Anders Ørne, 8°, 62 S., Folkungs Forlag, Graasten 1942.

Det tjener Folkungs Forlag til megen Ære, at det har oversat den oprindeligt paa Svensk udgivne Bog om de forenede nordiske Stater og dermed gør det muligt for et langt større Publikum end ellers at blive delagtiggjort i de fremsatte Tanker, — der ikke er noget Utopi, men har fast Bund under sine Teorier og maa finde Spirekraft i en Ragnarokstid og Groskraft, naar Ploven har erstattet Panservognen i at trække sine Spor over giftig Muld.

Krigergravene paa Assens Kirkegaard af Løjtnant Otto Ernst, 8°, 16 S., udg. af A/S Assens Bank og A/S Assens Elektricitetsværk, Middelfart 1942.

Denne lille Pjece, der paa en smuk Maade fremdrager Mindet om og Navnene paa tapre danske og svenske Soldater, der under vore 2 forrige Krige er jordet i Assens, er egentlig som en smuk Fortsættelse af og et godt Supplement til den af Oberst H. Boech for faa Aar siden udgivne Bog om danske Krigergrave. Egentlig er det forsmædeligt, at Oplysningerne om denne og andre Grave, som vi aarligt bringer Hæder, Kranse og Besøg, ikke har været fyldigere, end det har været Tilfældet. Her er da gjort et nyttigt Arbejde, — gid andre lignende Publikationer maatte følge efter. Forfatteren og Udgiverne fortjener Nationens Tak.

Allan Bock: Øen, 8°, 284 S., Nyt nordisk Forlag, Kbh. 1942.

Ved sin Debut-Roman har Forfatteren, der tidligere har gjort sig godt bemærket ved en forlængst udsolgt Samling formfuldendte Digte, med Rette vakt en vis Opsigt og fremkaldt velvillig og god Kritik. Bogen er livligt skreven, og Forfatteren har en glimrende Evne til at tage Folk paa Kornet og karakterisere dem ved raffinerede Linjer. En Nøgleroman er det ikke, idet kun enkelte Personer er afportrætteret og de øvrige mange Personer ikke alle tilhører milieuet; men at det er Ærø, der er Øen, og at Handlingen (især i de Partier, hvor Forfatteren har været mest oplagt) foregaar om et Hjørne, hvor et af Bestyrelsesmedlemmerne af For. f. Kirkegaardskultur tilbringer sine Somre, kan efter Læsningen ikke være nogen Hemmelighed. Bogen vil sikkert blive en af Efteraarets best sellers.

RESOLUTIONER m. m.

(Fortsat fra Side 24)

Hvad særlig angaar Forstaaelsen af § 25, Stk. 6, i fornavnte Lov, bemærkes, at Ministeriet maa være af den Formening, at kun den Betaling, der sker for flere end een Fredningsperiode under et, vil være at oplægge, medens Betaling for Fornylse i een Fredningsperiode vil kunne indgaa i Kirkens Kasse, selv om der forud er erlagt Betaling for een eller flere Perioder ved det oprindelige Køb af Gravstedet.

Hvad angaar de Beløb, som herefter indgaa i Kirkens Kasse, bemærkes, at disse maa føres til Indtægt — men ikke til Udgift — paa Regnskabet for det paagældende Aar, og at det herefter eventuelt overskydende Beløb maa komme til Indtægt paa Overslaget for næste Aar, saaledes at Ligningen for dette Aar mindskes med det tilsvarende Beløb.

19. Jan. 1938. Kirkeministeriets Skriv. (til Stiftamtmanden og Biskoppen over Aarhus Stift) ang. **et Menighedsraads manglende Beføjelse til at inddrage en Del af et Familiegravsted, der var udlagt uden Vederlag og uden Udfærdigelse af Fæstebrev, m. m.**

I et senest med Stiftsøvrighedens Skrivelse af 4. December 1937 hertil indsendt Andragende har Fru N. N. besværet sig over, at Voldby Menighedsraad paa Grund af Pladsmangel paa Voldby Kirkegaard har erklæret eventuelt at ville inddrage en Del af det hendes Familie tilhørende Familiegravsted paa nævnte Kirkegaard.

Af Sagen fremgaar det, at Gravstedet i 1919 — uden Udfærdigelse af Fæstebrev paa Gravstedet — er overdraget til den paagældende Familie og udlagt med 5 Gravpladser, uden at der er krævet nogen Betaling for Gravstedserhvervelsen, hvilket ses at være i Overensstemmelse med den gældende Kirkegaardsvedtægt, hvori der ikke er fastsat Betaling for Erhvervelse af Familiegravsteder.

(Fortsættes).